

Nesrin Erbil'in Şiirlerinde Üzüntü

الحزن في أشعار نسرين اربيل

Hazırlayan
Yıldız Sadettin Abdulgani

Önsöz

Nesrin Erbil, Çağdaş Türk şiirinin kıvançla söyliyebileceğimiz öncü bir isimdir. Gerçek aşk, ayrılık, üzüntü, sevgiliye hasretin yetiştirdiği ve olanaksızlıklara haykıran bir sesidir. O bir Türkcesine tüm zencirleri kıran engelleri aşan sevgiyle sevgiye ve sevgiliye koşan kendi başına bir yaratıcılıktır. Şiirleri Erbil kokar yumuşak saçının tellerini Altın Köprü suyuyla yıkamayı diler. Yüreği ise Gürgür Baba'dır Türkmen için yanar.

Nesrin Erbil, 1960 yılından sonra Irak'ta gelişen yeni Türk edebiyatı ve serbest şiir akımının en önde gelen temsilcisi olarak, büyük ilgi toplamıştır. Şiire karşı olan merakı, özellikle 1960 yılından itibaren şahlandı ve çok verimli bir döneme girdi.

Başlangıçta en çok Yahya Kemal Beyatlı, Cahit Sıdkı Tarancı vır Orhan Veli'den etkilendi. Daha sonra kendi üslubunu ve saf şiir anlayışım yakaladı. Zorlamasız ve akıcı bir dil kullanarak, edebiyat çevrelerinde çok büyük rağbet gördü. Türkçeye olan hakimiyeti ve dilinin berraklığı ile geniş kitlelerin beğenisini kazandı.

Irak Türk'lerinin edebiyatçıları arasında, eski tarza iltifat etmeyen ve bu yolda Salah Nevres ile birlikte Nesrin Erbil, yeni bir dönemin müjdecisi olmuş, Irak Türk edebiyatında yeni bir edebi çığırın açılmasında önemli bir rol oynamıştır.

Nesrin Erbil ilk kadın şair serbest şiirle yazan, tüm şiirleri üzüntü ile kapsamıştır. Onun için ben bu konuyu elr aldım ve şairimiz kadın olduğu için daha merakla bu araştırmaya önem verdim.

İlk olarak özetle şairin hayatını ele aldım sonra edebi kişiliği sonra Nesrin Erbil ve serbest şiir sonra birkaç üzüntü ile yazılan şiirlerini ele aldım ve onları açıkladım. Bildiğimiz gibi şairimiz şimdi Ankara'da yaşıyor, ben bu araştırmanı hazırlarken sayın hocamız Nesrin Hanımla internette konuştum ve bu araştırmanı beğendikten sonra bazı düzeltmeler yaptı.

Bu araştırmanın sonunda tüm edebiyat araştırmacılarına fayda bulmasını umarım.

Şairin Hayatı

Elli yıllarında ilk kadın seslerinden güzel ve duygulu serbest şiirleriyle meydana çıkan Nesrin Erbil'dir¹.

(29-9-1939) tarihinde Erbil şehrinde doğmuştur. Tanınmış bir Türk ailesine mensup olmuş. Babası, Türkmen Erbil eşreflerinden Atallah Reşit Ağadır. Annesi Kerkük'lü İzze Paşanın kızıdır. İlk okulun son sınıfına kadar devam etmiş. Tutulduğu hastalık nedeniyle ve sosyal durumları yüzünden okulu bırakmak zorunda kaldı ise de kendini aile kütüphanesinde okumaya vermiş çalışmalarını sürdürmüş liseyi Cambridge Üniversitesinden mektuplaşmakla bitirdi².

İlk önce Türkçe ana dili olduğu için kısa bir süre içinde onu öğrenmiş ve ondan sonra Arapçayı iyice öğrenmiş fikirlerini geliştirmek için yabancı dillerinde öğrenmiş. Kolay kitaplarla ve radyoda verilen İngilizce derslerini evde öğrenmeye başlamış. Ondan sonra Bağdat'a gelmiş Britanya kültür merkezine girmiş ve sonunda başarıyla oradan mezun olmuş ve İngilizce'den (Cambridge) almış. Dört yıl Göte Enstitüsünde Almancayı öğrenmiştir

Çocuk yaştan şiire merakı vardı. Bu merak büyüdükçe gelişmiş. İngilizce yazdığı şiiri birincilik kazandığı için şiire olan hevesi daha büyüdü³.

Şairimiz dört dil öğrenmiş. Yabancı dilleri öğrendiği zaman şiir yarışmalarına katılmış ve bu dillerle dergilerde ve Avrupa gazetelerinde güzel şiirler düzmüş⁴. Bağdat'ta yerleşen şair, evli ve bir çocuk annesidir⁵.

¹ Kardeşlik, İlk edebiyat Dergisi, sayı 1-2, 17 yıl, 1977, s. 9.

² Kasım Sarıkehye, Irak Türkmen edebiyatçıları, şairler ve yazarlar M.1400-M. 1970, s.97.

³ Çağdaş Türkmen Şairleri, 1.c., Tanıtma Bakanlığı, Kültür Genel Müdürlüğü, Türkmen Kültür Müdürlüğü, Bağdat 1973, s.156.

⁴Kardeşlik, İlk edebiyat Dergisi, sayı 1-2, 25 yıl, 1985, s.24.

⁵ Erbil, Nesrin, İki şehir, Özener matbaası, İstanbul 1998, s.1.

Şairin Edebi Kişiliği

Nesrin Erbil'in edebi hayatı, öteki şairlerimize benzemez onun ailesinin bütün kişileri edebiyat ve sanat alanında oğraşmışlardır. Türkçe ve Farsçe şiir yazmış olan babasının hala yazma bir divanı durmaktadır. Hatta Nesrin'e göre, kendisi babasının (sıcak mısraları arasında)) büyümüştür. Kendini tanır tanımaz, Mehmet Akif Ersoy, Tevfik Fikret, Yahya Kemal, Cahit Sıdkı, Behcet Kemal, Bekir Sıdkı ve Orhan Veli gibi büyük şairlerin eserlerini izlemeye başlar. İngilizceyi de öğrendikten sonra Arnist Himniguay ve Jhon Ştaynbik gibi büyük dünya romancılarının eserlerini okumuş, ve bunların kendine yaptıkları etkilerden bir türlü kurtarmamıştır¹.

Nesrin babasının mısraları arasında yetişen aydınlarımızdan biri olmuştur. Çocuk yaştan şiire olan merakı, büyüdükçe geliyordu. Başarılarıse bir şiir yarışmasına katılmasından sonra göründü. 1956 yılında İngilizce yazdığı (All For Love) Hepimiz sevgiye başlıklı şiiriyle Amerika'nın müzik sitesi kurumunu düzenlediği yarışmaya katılarak birinciliği kazanmıştır. Califomia'daki Nordic adlı plak şirketi, bu şiiri bestelemek üzere satın aldı. Aynı şirket daha sonra "Lonely" ve "Come back to me" adlı iki şiirini daha satın aldı². Böylece edebiyat ve şiir sanatına olan merakı artmıştır.

Şairimiz Nesrin Erbil, Türkçe ilk yazdığı şiir ((yoğurtçu kadın)) başlığı şiirdir. 1957 yılında ((grup)) adlı şiirini Türkiye gazetelerinde yayımladı³.

Bayan Nesrin Erbil, şiirlerini en fazla serbest biçiminde ve baz dafa hece vezniyle yazmış⁴ ve Türk serbest şiirinin bayrağını taşıyabilmiş. Şairimiz yalnız Irak'ta değil dünyanın yaratıcı şairleri arasına kendini sokabilmiştir⁵.

Nesrin Erbil'in şiirlerinde olan sanat inceliği insan içinden kopan kimi ezgirlik, kimi umut, kimi baş kaldırı, kimi göskünlük duyguları ile örülüdür. Şiirleri birer sanat eseridir.

¹ Dr. Fazıl Mehdi Bayat, Irak Türkmen Edebiyatı Tarihi (1958-1968), Umma Basımevi, Bağdat 1984, s. 223.

² Kardeşlik İlk edebiyat dergisi, sayı 4 yıl, s. 19.

³ Kasım Sarıkehye, Irak Türkmen edebiyatçıları, şairler ve yazarlar M.1400-M. 1970, s.97.

⁴ Kardeşlik, İlk Edebiyat Dergisi, sayı 8-9-10, yıl 25, zaman basımevi, Bağdat. S.40.

⁵ Dr. Fazıl Mehdi Bayat, Irak Türkmen Edebiyatı Tarihi (1958-1968), Umma Basımevi, Bağdat 1984, s. 224.

Türk serbest şiirini sampolizme doğru yüneline Nesrin Erbil'in genellikle şiirleri hasretle, acı ve ızdırapla doludur. Edebiyat döneminde aktif olduğu gibi başarılı bir ressam olarak bir çok tabloları vardır¹.

Şairimizin şiirleri en fazla kardaşlık dergisinde yayımlanmıştır. Hatta kardeşlik ilk yıllarında hemen hemen bütün sayılarında şiirleri çıkmıştır² bunun yanında (deniz rüyası) bir şiir kitabıda vardır. Bu kitap 1969 yılında Ankara'da basılmıştır³. Şairimizin (İkişehir) kitabı 1998 İstanbul'da yayılmıştır⁴. Aynı zamanda (Geleceğim) kitabı 2004'te Irak Türkmen Cephesi Kültür müdürlüğü tarafından yayılmıştır⁵.

Nesrin Erbil ve Serbest Şiir

Halk ozanları, Türk toplum hayatı içinde önemli görev yüklenmişlerdir. "Yüksek zümrenin" içine kapanarak halkın anlamadığı, halkı söylemeyen "mazmunlar ve kalıplar" içinde sanat yaptıkları devrede halkın derdini, devasını, acısını, sevincini söylemiştir. Halk, ümidini, ümitsizliğini, isyanını, isteğini, kavgasını halk ozanları aracılığı ile, onların mısraları ile söyleye gelmiştir⁶.

Vezin, kafiye gibi kayıtlarla bağı olmayan nazım şekli. Dünya edebiyatında Whitman, Arnodl, Heine, Eliot, Claudel, Eluard bu akımın önemli kişileridir. Edebiyatımızda ilk defa Fransız sembolistlerinin etkisi altında serbest nazımı kullanan Cenap Şahabettin oldu. Edebiyatımızda serbest nazımın; vezinli, kafiyeli, vezinsiz- kafiyeli, vezinsiz-kafiyesiz olmak üzere üç merhalesi vardır⁷.

¹ Kasım Sarıkehye, Irak Türkmen edebiyatçıları, şairler ve yazarlar M.1400-M. 1970, s.97-98.

² Dr. Fazıl Mehdi Bayat, aynı kaynak, s. 223.

³ Çağdaş Türkmen Şairleri, 1.c., Tanıtma Bakanlığı, Kültür Genel Müdürlüğü, Türkmen Kültür Müdürlüğü, Bağdat 1973, s.156.

⁴ Erbil, Nesrin, İki şehir, Özener matbaası, İstanbul 1998.

⁵ Erbil, Nesrin, Geleceğim, Irak Türkmen Cephesi Kültür müdürlüğü yayımlmıştır , 2004.

⁶ Tahir, Kutsi, Türk Halk Şiiri, 2. Baskı, Tokar yayınları, 1978, s. 10.

⁷ Karaalioglu, Seyit Kemal, Ansiklopedik Edebiyat Sözlüğü, Genişletilmiş 2. basım, Yelken Basımevi, İstanbul, s. 650.

Daha önce, serbest şiir bulmunda, bu türk şiir Türkmen edebiyatında, ancak 1958 yılına sonra meydana çıkmıştır. Kimi yazarlarımızın buna karşı sert tutum götmelerine rağmen, bu şiir ilerlemiş ve dünya şiirinde ayak uydura bilmiştir. Ve zamanla o yazarların kimisi, kendi görüşlerini değiştirmek zorunda kalmıştır. Bu dönüşüm eyleminde Nesrin Erbil'in şiirlerinin büyük bir rolü olmuştur.

Sayın Nesrin Erbil, Irak Türkleri arasında yeni şiirin önderliğini yapmağa çalışan orijinal bir şair olup, kendi alanında bir akıntı temsil eden edebi bir okulun kurucusu sayılır¹.

حسرت

گوك قانلره بولانير
گونش حزنله باتار
سياه توله بورونور
سيلينير آيدنلقلار
گوكلمه حسرت چوكر
گوزلريمه قان دولار
بنده كركوك حسرتى ياقيبور گون باطيشى
مينيك قوشلر دونركن
سورولرله يووايا
داغيلركن قارانلق
پرده پرده اووايا
يكى بر گيجه داها
گيربيوركن آرايه
ايچريمده يانبيور غربيلگك آته شى
روزگارلرك اوكنه
قاندیغى بر ياپراغا
بکزیورم بن شيمدی
سورولوب داغدن داغا
كركوگه قاوشمادن

¹ Dr. Fazıl Mehdi Bayat, Irak Türkmen Edebiyatı Tarihi (1958-1968), Umma Basımevi, Bağdat 1984, s. 225.

Hasret

Gök kanlara bulanır
Güneş hüznle batar
Siyah tule burunur
Silinir aydınlıklar
Gönlümde hasret çöker
Gözlerime kan dolar
Bende Kerkük hasreti yakıyor gün batışı
Minik kuşlar dönerken
Surulerle yuvaya
Dağılırken karanlık
Perde perde uvvaya
Yeni bir gece daha
Giriyorken araya
İçerimde yanıyor ğarıplığın ateşi
Rüzgarların ögine
Kattığı bir yaprağa
Benziyorum ben şimdi
Surulup dağdan dağa
Kerküğe kavışmadan
Gire resimde toprağa
Yine içimde kanar şu vatan ayrılışı¹

Şair (Hasret) kasidesinde gurbet, vatan sevgisi ve vatan ayrılışı, güzel bir üzüntü şeklinde yazmış, gök kanlara bulunması, güneşin batması, siyah tule burunması, aydınlığın mahv olması, gözlerine kan dolması, Kerkük'e hasret

¹ Kardeşlik İlk Edebi ve Kültürel dergisi, sayı 4, 1 yıl, s. 33.

olması ve içinde yanıyor garıplığın ateşi, şair bu kelimeleri yazdıktan sonra anadık ki şair bu kasidede Kerkük'e karşı hasretini ve gurbetini güzel bir üzüntü şekliyle anlatmış. Hece ölçüsü (4+3), (3+4) ve (7+7) ölçülerini kullanmış.

آننه مه

قاپاناجاق میدی قاپیلر یوزومه،
آیریلجاجاق میدی یوللرمز؟
بوزدان بر داغ چوکمش ایجیمه.
گون دوندو،
بهار دوشمز اولدو پنجره مه
گونلر رنک ده گیشمش،
گیجه لر قورقونچ.
ایچیمده ن بر شه یلر قویاریور گولوشلر
گول، گول، اووچ، اووچ...
قیش گلدی ووردو یاغمور
یاپراقلر حزنلرینی سه ردی پنجره مه،
سیل گوز یاشلرینی آننه
اونوتمادم وارلیغینده کی راحت ایقومو
اما گه ل گور،
صوکره قالمادی نه اولدوغومو.

Annama

**Kapancak mıydı kapılar yüzüme,
Ayrılacak mıydı yollarımız?
Buzdan bir dağ çökmüş içime.
Gün döndü,
Bahar düşmez oldu pencereme**

Günler reng değişmiş,
Geceler korkunc.
İçimden bir şeyler kuparıyor sehte gölüşler
Göl, göl, avuç, avuç...
Kış geldi, çamlara vurdu yağmur
Yapraklar huzunlerini serdi pencereme,
Seyl göz yaşlarını anına
Unutmadım varlığında ki rahat uykumu
Ama gel gör,
Sonra kalmadı ne olduğumu¹.

(Annama) kasidesini şairimiz üzüntü tablosıyla resmetmiş içindeki yalnızlık kapanacak kapılar yüzüne, baharın gelmemesi, geceler korkunç olması, yapraklar hüznlerini sermiş pencereye ve göz yaşları, şairimiz bu kasidede yalnızlığını içten kupardan duygusunu güzel bir tablo ile resmetmiş ve meydana çıkartmış. Şairimiz bu kasidede hece ölçüsüne önem vermemiş tek umidi duygusunu nasıl bu ölçüsüz Kasideden okuyuculara olaştırması.

حيات بسته سى

ار ييب آقشاما قاريشير كه ن گون
دورا بيلير ميسين هپ اويله گولگون؟
حيات باغچه سينده ن بر گول داها ده ر،
بيتمه ده ن صوك ده مى شو فانى عمرك

دويور دويورا بيلديگين قادار سه سيني
حيات فدائينا صون هوه سيني
دينله، دوغان گونونو ئوله ن سحرى
چاليور صوك نغمه سيني

¹Çağdaş Türkmen Şairleri, Tanıtma Bakanlığı, Kültür Genel Müdürlüğü, Türkmen Kültür Müdürlüğü, 1.c., Bağdat 1973, s.162.

Hayat Bestesi

Arayıp akşama karışırken gün
Durabilirmisin hep öyle gölgün?
Hayat bahçesinde bir gül daha der,
Bitmeden son demi şu fanı umurun

Duyur duyura bildiğin kadar sesini
Hayat fedasına son havasını
Dinle, doğan gününü ölen saheri
Çalıyor umrunun son nağmesini¹

Şairimiz bu kasidede hayatın kısalığını, bitmeden son zaman insanın şu fanı ümrünü ve çalıyor ümrünün son nağmesini, bu kasideden anladığı ki hayatın kısalığını ve insanın fanı ümrünü ve geçtiği günlerimiz bir anı gibi kalacak hayatın kitabından. Bunun yanında hayatımız ümitle bağlanması gerekir. Hece ölçüsüye onbirdir (6+5), (7+4) yalnız ikinci dörtlükte birinci mısra ayrıdır (5+8).

باشتان

دالندن قويمش بر ياپراق كبييم
قوللرم قالمادی طوتاجق
بهار ياغمورلرنده قالدی اميدم
يالن و چيپلاق
رؤيامه گيرميور قامبور ده وه لر
اكيلا ر آقصابق
دالندن قويمش بر ياپراق گبييم
قوللرم قالمادی طوتاجق
گولگه سز ير يول اوزانسه سكا دوغرو
يولونه ديكيلىن بر بايراق اولسام

¹ Çağdaş Türkmen Şairleri, aynı kaynak, s. 158.

چارپىق تپه لر آردنده
آيدنلق چاغريشمك گلسه بايرام بايرام
پارچالاسام آكليرك زنجيرينى
پاصلى باغلردن قوپارسام
و.. ما صاللك گوزه لى آوجلرمدە
سنى باشتان ياشاسام

Baştan

Dalından kopmuş bir yaprak gibiyim
Kollarım kalmadı tutacak
Bahar yağmurlarında kaldı ümidim
Yalın ve çıplak
Rüyama girmiyor kambur develer
Anılar aksak
Dalından kopmuş bir yaprak gibiyim
Kollarım kalmadı tutacak
Gölgesiz yer yol uzansa sana doğru
Yoluna denilen bir bayrak olsam
Çarpık teppeler ardında
Aydınlık çağrışımın gelse bayram bayram
Parçalasam anıların zincirlerini
Paslı bağlardan koparsam
Ve masalların güzeli avcularımda
Seni baştan yaşasam¹

Şairimiz (Baştan) kasidesinde bir güzel tabiat tablosunda kendini bırakmış. Bu kasidede insanın yorgunluk ve düşük, kırık kalını gösterir ve hayatı yeniden yaşamasını diler. Gördüğümüz gibi şair kasidenin sonuna erdikçe elinde

¹ Kardeşlik, sayı 3-4, 1974, yıl 14, s. 19.

bir ümit toplamış. Anladığı ki bu kasidede şairimiz üzüntü ile ümidi güzel bir tablo şeklinde resmetmiş ve hece ölçüsüne önem vermemiş.

Gölgeler

**Nereye perişan ömrüm, nereye
Yılların sırrını öğrenmeye mi?
Sığınsın tekemiz bir iskeleye
Unutsun birlikte derdi, elemi,
Gidelim, gölgemiz kalsın geriye
Gidelim, çilemiz birdir çekmeli.**

**Dünya, lâmban neden bu kadar sönük?
Yıldızların sönmüş, rüzgâr uykulu
Gece savrulmada, rüyalar bir yük
Bütün gözler yaşlı, gözler buğulu.
Dalların kırılmış, yapraklar dökük
Yolların esrarlı, esrar korkulu.**

**Şarkılar elemli, ney dokunaklı
Kaçmış eski şevki hislerimizin.
Her nağmede ayrı bir elem saklı
Uçmada şenliği gençliğimizin
Hayaller ufkumda saklı bir yalı
Güler ortasında ıssız denizin**

**Gezdik şu âlemi, gördük beraber
Çökmede dünyayı dik tutan çatı
Düslere sığmaz olmuş geceler
Gölgeler ardına kattık hayatı.
Gölgeler silmezmiş her şeyi meğer
Çökmüş birden ömür saltanatı**

**Işık uzaklarda parlar, yol uzun
Günlerin ardından esiyor rüzgâr
Mânâsı çözüldü artık sonsuzun
Uzadı bir ah ! kadar duygular
Ardı kesilmede son uykumuzun
Harebe dibine yığıldı yıllar.**

Bu şiirde yalnızlık, korku, acı, elem, ızdırap, ömrün geçmesi, dert ve gölgeler ardında yaşaması, şairin içinden doğan bu duygular güzel bir tarzla yazılmış (Gölgeler) şiirini ele aldım ve bu şiirde şairin üzüntüsünü buldum. Kullandığı hece ölçüsü onbirdir yanı (6+5) ve kaside beş parçadan oluşur dördüncü parçanın üçüncü mısraı ve beşinci parçanın dördüncü mısraı onlardan ayrıdır (5+5) ölçüsünü kullanmış yanı onludur.

Yalnızlık

**Güneşsiz bir yola dizilmiş
Gidiyorum, umutsuz, yalnız
Sevgisiz bir hava kaplamış etrafımı.
Yaklaşıyor kirpiklerime
Mavilere dolu bir sema
Çıplak yollar kadar
Çıplak hakikat
Bütünlüyor üzüntümü katre, katre,
Sessizlik etrafa işlemiş
İliklerine kadar;
Yalnızım, okyanuslar dolusu
Dolduruyor düşlerimi
Gecelerce dolu bir bekleyiş.**

Her dönemeç ayrı bir masal gizlemede.
Uzarken yollar yollarca
Uzarken adımlar dolusu yorgunluk
Yazılıyordu alın yazıma
Karalarca .
Örtmeğe başladı gökyüzünü
Kara bir el
Uzaklarda
Dilek dolu bir yalnız kaydı
Gözlerim uzak yıldızla yandı,
Gerilmeğe başladı düşüncelerim
Köy, köy umut, umut,
Genişledi hayalin efsanelerce
Hayâlin bir masaldı, uyuduğum.
Susmuş bir eski alem gözlerinde
Binlerce yıldız parlamış
Denizlerinde
Binlerce kılıç yıkanmış sularında
Suların yıllardır kurumuş.
İnce minarelerinden
Derin bir iman yükselmiş
Ilık bir duygu sarmış insanlarını
Merhabalarca
Toprağında binlerce vatan birleşmiş
Binlerle ocağın tütmüş yıllarca...
Ben gökte arar iken sende buldum cenneti
Ey destanlar yaratan anneler memleketi

Bu şiirin konusunu okuduktan sonra ve kasidesine göz atlıktan sonra anladığı ki şairin acı ve ızdırapla yalnızlık duygusunun ve kasidede karanlık

tarafını gördüğümüz zaman aydınlık duygusunuda gördük bu şiirde ne kadar üzüntü varırsa o kadarda ümit bularız. Şairimiz bu kasidede hece ölçüsüne önem vermemiş.

Sonuç

Nesrin Erbil serbest şiir dalında başarılı örnekler veriyordu. Teknik açıdan çağdaş Türk şairler arasında başarılı şiirler yazar, Nesrin Erbil şiirlerinde işlediği konuları bütün benliği ile yazıyordu. Bu özellikleri dolayısıyla da, aynı dalda eser veren Kerkük'ü diğer şairlere nazaran daha hoş görüyle değerlendiriliyor ve takdirle karşılanlıyordu.

Nesrin'in şiirlerinin çoğu, insan içinden kopan "kimi ezgiriklik, kimi umit, kimi baş kaldırı, küskünlük duygularıyla uruludur. Onun şiirleri "bir hanımın can sıkıntısını gidermek yada boş zamanlarını doldurmak için yazılmış özel şiirler değil toplumun tümünü kavrayıcı ve itici gücde birer sanat eseridir.

Türk serbest şiirini sampolizme doğru yücelten Nesrin Erbil'in genellikle şiirleri hasretle, elemle, ızdırapla doludur. Hatta onu bir facia şairi olarak nitelemişler.

Şairimiz yazdığı şiirlerini kendi duygularıyla yazar elem ızdırap acısını güzel bir üzüntü tablosuna bırakmış ama şiirin sonuna erdikçe bir nur, ümit ve aydınlık buluruz.

Kaynaklar

1. Dr. Fazıl Mehdi Bayat, Irak Türkmen Edebiyatı Tarihi (1958-1968), Umma Basımevi, Bağdat 1984, s. 223.
2. Çağdaş Türkmen Şairleri, 1.c., Tanıtma Bakanlığı, Kültür Genel Müdürlüğü, Türkmen Kültür Müdürlüğü, Bağdat 1973.
3. Kardeşlik İlk Edebi ve Kültürel dergisi, sayı 4, 1 yıl.
4. Kardeşlik, İlk edebiyat Dergisi, sayı 1-2, 17 yıl, 1977.
5. Kardeşlik, İlk edebiyat Dergisi, sayı 1-2, 25 yıl, 1985.
6. Kardeşlik, İlk Edebiyat Dergisi, sayı 8-9-10, yıl 25, zaman basımevi, Bağdat.
7. Kasım Sarıkehye, Irak Türkmen edebiyatçıları, şairler ve yazarlar M.1400-M. 1970.
8. Karaalioğlu, Seyit Kemal, Ansiklopedik Edebiyat Sözlüğü, Genişletilmiş 2. basım, Yelken Basımevi, İstanbul.
9. Tahir, Kutsi, Türk Halk Şiiri, 2. Baskı, Toker yayınları, 1978.
- 10.Erbil, Nesrin, İki şehir, Özener matbaası, İstanbul 1998.
- 11.Erbil, Nesrin, Geleceğim, Irak Türkmen Cephesi Kültür müdürlüğü yayımlmıştır , 2004.